Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.

Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 S. Lawndale av.

Office of publication: 2657 So. Lawndale ave. Telephone: Lawndale 4026.

LETO—YEAR XVII. Cena lista je $5.00. Entered as second-class matter January 23, 1918, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. Chicago, Ill., pondeljek, 29. septembra (Sept. 29), 1924. Subscription $5.00 Yearly ŠTEV.—NUMBER 229.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

SEN. WHEELER IMEL SIJAJEN SHOD V ST. P.

Progresivni podpredsedniški kandidat je pošteno ošvrkal Dawesa in Coolidga ter povedal tudi demokratom, kar jim gre.

DESET TISOČ VOLILCEV JE POSLUŠALO NJEGOV GOVOR.

St. Paul, Minn. — Obtoživši republikansko administracijo najhujših dejanj, kar jih je še kdaj tak kabinet očital svojemu nasprotniku vpričo 10,000 volilcev, je pozval senator Burton K. Wheeler iz Montane kot kandidatski tovariš senatorja La Folleta republikansko stranko v šentpavelskem avditoriju, naj pride iz skrivališča zadaj za zastavo in ustavo ter odgovori na vprašanja te kampanje.

Republikanski podpredsedniški kandidat Charles G. Dawes je prišel tisti dan v mesto, a so mu republikanski generali prepovedali govoriti tam, kjer je Wheeler obdolžil administracijo kar najhujše korupcije.

Če bo kdaj govoril Dawes v tem mestu, bo moral na vsak način odgovoriti na naslednje zatrditve:

1. — Predsednik Coolidge je kriv, ker je molčal in mižal, ko so se godile grde reči v raznih departmentih njegove administracije.

2. — Dawes je eden tistih, ki so odgovorni za polom Lorimerjeve banke, vsled katerega je izgubilo 40,000 illinoiških državljanov svoje bančne prihranke.

3. — Coolidgeva administracija ima še vedno v službi može, ki so delali roko v roki s Harryjem M. Daughertyjem.

4. — Administracija ni storila nobenega koraka, da bi pomagala preiskavati teapotdomski škandal.

5. — Kabinetni člani so se vdeležili razkazovanja filmskih slik, ki so bile nepostavno prinesene v Washington. Slike so predočevale tepež med Dempseyjem in Carpentierjem.

Senatorja Wheelerja je poslušalstvu predstavil zvezni senator Henrik Shipstead iz Minnesote ter označil za najsilnejšo moralno moč, ki je prišla iz javnega življenja v zadnjih letih.

Senator Wheeler je osredotočil svoj napad na predsednika Coolidga in generala Dawesa. Ali tudi demokratski stranki ni prizanesel. Janeza Davisa, ki je demokratski predsedniški kandidat, so izbrali voditelji njegove stranke, kakor so zasebni interesi l. 1920. izbrali pokojnega Hardinga. Davis je hlapec mednarodnih bankirjev in oljnih baronov.

Navzlic besede drja. Johnsona "Patrijotizem je zadnje zavetje vsakega strahopetca" je senator Wheeler pozval republikansko stranko, naj pride na dan in odgovori na obdolžitve, naperjene proti njej.

To izzivanje je bilo namenjeno generalu Dawesu, ki je imel govoriti v Minneapolisu.

"Ves bankir, ki glasuje za Dawesa, podpihuje lopovsko bančno poslovanje," je rekel govornik, ki se je pečal s škandalom Lorimerjeve banke, s škandalom, v katerem je igral Dawes vodilno vlogo.

"Administracija je vzela v službo nekega rezervnega agenta Johna L. Mitchella, čigar banka v Louisu je bankrotirala, ob katerem sta vložnika izgubila na tisoče in tisoče dolarjev. Ko je prišlo do poloma kake banke, ustavi se njenega lastnika za rezervne banke."

"Kadar glasujete za La Folletta zase," je dejal govornik, "bo zmagala progresivna republikanska lista, bodo progresivci pomagali mobilizirati sile celega sveta za trajen mir."

Nato je pohvalil senatorja Magnusa Johnsona in Henrika Shipsteada iz Minnesote. Da ni bilo progresivnega bloka v Washingtonu, bi nikoli ljudje ničesar slišali o "Teapot Domu" ali o "malih rdečih hišah na ulici K", je dejal Wheeler.

"Daugherty bi bil še vedno

(Dalje na 3. strani.)

Pregled dnevnih dogodkov.

Amerika.

Sijajni shodi progresivcev po vsi deželi; Wheelerjev shod v St. Paulu.

Nasprotniki priznavajo La Follettu pet držav.

Zanimiv spor med sodnikoma.

John Spargo, bivši socialist, se brati s Coolidgem.

Inozemstvo.

Jugoslovanske čete vdrle v Albanijo.

Rusija obvestila Ameriko, da je kompromis za sporazum mogoč.

Japonci ogrožajo mirovni pakt v Ženevi.

Čekiangske čete v ofenzivi na Kitajskem.

Upori v holandski armadi na manevrih.

Zanimiv spor med sodnikoma.

Chicago, Ill. — Nesoglasje med sodnikoma Davidom z višjega sodišča in Danielom Trudom z mestnega sodnega dvora bo prineslo zelo hud pravni spor, ki utegne biti zelo zanimiv. Sodnik David je ponovno izdal sodni odlok "habeas corpus" za Justina Zolesa, 154 E. 116th Street.

Sodnik Trude je obsodil Zolesa na šest mesecev zapora dne 4. septembra, ker je policija našla pri njem v South Chicagu kotliček za kuhanje žganja.

Zadnjo soboto je sodnik izdal prvi sodni odlok za izpustitev Zolesa. Sodniku je bilo namreč povedano, da je bil Zoles obsojen na podlagi lažnjive pritožbe, ko ga ni zastopal noben odvetnik. Zoles ne zna govoriti angleškega jezika.

V sredo je dal sodnik Trude ponovno aretirati Zolesa in odvesti v zapor.

Da se obeta ostra in vroča bitka o "osebni svobodi', je bilo gotovo, ko so na sodišču zaznali, da bosta Clarence Darrow in Robert E. Cantwell mlajši pomagala Alfredu O'Connorju zagovarjati Zolesa.

V South Chicagu ima mnogo ljudi kar odprto kotličke za kuhanje žganja, je zatrdil odvetnik O'Connor ter potrdil izjavo sodnika Davida, da ni zločin, če ima človek žganjarski kotel na svojem domu.

"Zelo me veseli, da pride ta zadeva v ospredje," je dejal sodnik David, ko je izdal drugi sodni odlok za osvoboditev Zolesa. "Čas je že, da bo postopanje na mestnem sodišču enkrat izpremenjeno."

Sodnik David je svetoval odvetniku O'Connorju, naj pripravi predloge za povabilo štirih oseb, ki so bile v zvezi z Zolesovo zadevo, in sicer so tiste štiri osebe ravnatelj jetnišnice R. V. Graham, glavni birič mestnega sodišča, policaj Jakob Borst in birič sodnika Truda.

Sodnik Trude je pisal sodniku Davidu pismo, v katerem ga je vprašal, zakaj je izdal odlok za izpustitev kaznjenca Zolesa. Birič sodnika Davida mu je naznanil po telefonu, da je sodnik David pripravljen razpravljati z njim o tej zadevi v svoji pisarni, če hoče priti tjakaj. Sodnik Trude je zaprl telefon.

Kmalu potem pa je dal Zolesa drugič aretirati.

Poizkusno glasovanje.

Chicago, Ill. — Izid petkovega poizkusnega glasovanja, ki ga vodi Hearstovo časopisje po celi deželi, je bil takšenle:

	glasov
La Follette	83,405
Coolidge	84,160
Davis	40,493

Krvave praske v Mehiki.

Mexico City, 27. sept. — "Excelsior" javlja o krvavem spopadu med kmeti in hlapci bogatega rančarja Bernardo Hermandeza v okolici Pachuce. Hernandez in šest drugih oseb na renču je bilo ubitih. Oddelek vojakov je odšel v...

PET DRŽAV ŽE PRIZNANIH LA FOLLETTU.

Poizkusno glasovanje dokazuje, da bo progresivni predsedniški kandidat sijajno zmagal v Minnesoti, obeh Dakotah, Nebraski in Wisconsinu.

VSE TE DRŽAVE SKUPAJ IMAJO 43 IZBORNIŠKIH GLASOV.

Milwaukee, Wis. — Senator La Follette bo izvojeval sijajno zmago v Wisconsinu — v najslabšem slučaju 3 proti 1, a najbrž pa 4 proti 1 — nad predsednikom Coolidgem. Neodvisni kandidat kaže zelo veliko moč tudi v štirih drugih severnozapadnih državah — v Minnesoti, Nebraski, Severni in Južni Dakoti, in prav lahko se zgodi, da bo imel veliko zmago v vseh petih.

To je razvidno iz tajnega poizkusnega glasovanja, ki ga vodi list Wisconsin News.

La Follette kaže največjo moč v Wisconsinu, kjer je doslej dobil v celoti 7,275 glasov, dočim je oddalo le 1,661 ljudi svoji glas za Coolidga, a za Davisa pa le 407.

Analiza tega glasovanja kaže, da dobiva La Follette največ glasov iz tistih vrst, ki po l. 1920. glasovale za Hardinga. Zelo značilno je tudi to, da zmaguje La Follette nad Davisom med tistimi, ki so glasovali l. 1920. za demokratskega predsedniškega kandidata Coxa.

Na podlagi doslej nabranih glasov je lahko sklepati, da bo dobil La Follette od 800,000 volilnih glasov v Wisconsinu najmanj 500,000 dne 4. novembra.

Predlog lista Wisconsin News očituje, da je sedaj La Follette vodilni kandidat tudi v Minnesoti, Nebraski in obeh Dakotah. Voditelji obeh starih gard kar naravnost priznavajo, da niso pravnič zadovoljni s sedanjim položajem, ali upajo pa, da se bo dalo do volitev še precej predrugačiti politično razpoloženje.

Načelnik La Follettove progresivne zveze E. J. Gross je dejal, da sta zmagi Shipsteada in Magnusa Johnsona merilo za politično razpoloženje v Minnesoti. Vse kaže, da je pretežna večina minnesotskega prebivalstva za La Follettove principe.

Roosevelt je l. 1912. zmagal v Minnesoti, in poročila, ki jih prejema Gross, govore, da je La Follettova moč večja, kakor pa je bila Rooseveltova. Ta je zmagal tudi v Južni Dakoti ter porazil Tafta v Nebraski.

Pet severnozapadnih držav, kjer je torišče poljedelske nezadovoljnosti in nevolje in koder je razpoloženja za La Folletta splošno, ima v celoti 43 izborniških glasov.

Kakor menijo La Follettovi ljudje, bodo glasovci, ki jih izgubi Coolidge v izborniškem kolegiju, preprečili izvolitev predsednika Coolidga in zanesli predsedniško izvolitev v poslansko zbornico zveznega kongresa.

Wisconsinska skupina v poslanski zbornici in dodatni progresivni glasovi ne bodo pod nobenim pogojem oddani niti za Coolidga, niti ne za Davisa, menijo tukajšnji La Follettovi pristaši.

Pregled v Minnesoti, Nebraski in obeh Dakotah kaže, da ne morejo demokratje premagati velikih republikanskih večin iz leta 1920., in da se bo bila bitka pravzaprav med La Follettom in Coolidgem za izborniške glasove.

Panika v Nemčiji radi poloma vojnih posojil.

Berlin, 27. sept. — Izjava finančnega ministra, da vlada ne bo izplačala vojnih zadolžnic, niti obresti od zadolžnic, je povzročila silno paniko po vsi Nemčiji. Panika je tudi na berlinski borzi. Vrednost bondov po tisoč mark je padla na tri papirnate marke. Nebrojni špekulanti in mali bankirji so na robu propada. Presenetljivo dejstvo je, da so tudi mnogi ameriški bankirji v New Yorku špekulirali z nemškimi vojnimi bendi.

Spargo se brati s Coolidgem.

Washington, D. C. (Federated Press.) — Bivši socialistični predavatelj in pisatelj pa od l. 1917. najhujši protisovjetski pisec v listu New York Times John Spargo je objel Coolidga in izdal izjavo, v kateri napada La Folletta.

To početje Johna Sparga obsoja William English Walling, ki je bil tudi svojčas socialistični predavatelj in pisatelj.

Spargo vpije sedaj s praga Bele hiše, da je La Follette reakcijonaren, ker hoče "izničiti" vse truste, a je pa ultraradikalen, ker se poteguje za javno last deželnih železnic, in ljudstvo bi ga moralo zavreči, ker se zavzema za to, da bi prenehala vojna histerija v tej deželi, in da bi Združene države priznale sovjetsko Rusijo.

Walling odgovarja, da je večina tistih socijalistov, ki so zapustili svojo stranko radi vojnega vprašanja, sedaj z La Follettom pri Ameriški delavski federaciji. Sedaj ni več vojne, in treba si je predvsem ogledati, kako je z našimi domačimi zadevami in problemi.

Prvi poizkusi v odpiranju atomične sile.

Angleški znanstvenik je izumil aparat za razdrobitev atoma in poizkus se vrši v nekaj tednih.

London, 27. sept. — Dr. T. H. Wall, profesor na Sheffiled univerzi, ki je v prejšnjem letu eksperimentiral s "smrtnimi žarki", je naznanil te dni, da je iznašel aparat, ki je dovolj močan za razdrobitev atoma. Aparat je zelo majhen stroj, ki je v stanu projektirati električni žarek na najmanjše drobce snovi.

Dr. Wall pravi, da prvi poizkus, zdrobiti atom, se izvrši v nekaj tednih. Električna enerčija, katero bo rabil v ta namen, bo morala imeti 600,000 konjskih sil. Vročina, katero razvije aparat, je tako strašna, da stroj ne more delati dalj ko tri sekunde. Profesor se boji, da enerčija, katero odklene v atomu, bo tako silna, da mogoče raznese laboratorij.

"Dosegli smo trenotek, ko bo misterij, ki oklepa atom, rešen," je dejal dr. Wall. "Kmalu bomo imeli znanstveno podlago za nadaljno proučevanje atomov. Kadar enkrat zdrobimo atom, bomo odkrili, kak učinek ima izpuščena enerčija na druge atome. Jaz in moji pomočniki smo v škripcih, ker moramo delati zelo počasi in le nekaj trenotkov vsled delikatnosti aparata, upam pa, da dosežemo uspeh v nekaj tednih."

Srbske čete vpadle v Albanijo.

400 mož je invadiralo okrožje Vermora.

Rim, 28. sept. — Iz Jirane je prišla vest, da je 400 srbskih vojakov invadiralo albanski distrikt Vermora. Albanska vlada je takoj odredila mobilizacijo v okolišu Skadra.

ZNAMENJA REVOLTE V HOLANDSKI ARMADI.

Vojaki na manevrih so odrekli pokorščino in pretepli oficirje.

Amsterdam, 27. sept. — Letošnji jesenski manevri holandske armade v južnih provincah so zelo vznemirili tiste vladne uradnike, ki bi radi imeli veliko armado. Med manevri so se pojavili mnogi slučaji odprte nepokorščine in izgredov. Vojaki so se uprli častnikom in jih pretepli. V mnogih krajih se niso hoteli vojaki vaditi v orožju in na raznih železniških postajah, kjer niso hoteli vojaki stopiti v vlak, so bili krvavi pretepi med prostaki in vojaško policijo.

Vojaške oblasti so hotele potlačiti upore, ali v nekaterih slučajih so se morale podati vojakom in izpraznile so taborišča. Oblastniki mečejo krivdo za upore na komunistične agitatorje v armadi.

RUSIJA PRIVOLJI ZA KOMPROMIS Z AMERIKO.

Čičerin je v konciljantni izjavi rekel, da je sporazum z Združenimi državami ravno tako lahko mogoč kakor z Veliko Britanijo.

AMERIŠKI DRŽAVNI DEPARTMENT MOLČI NA TO IZJAVO.

Moskva, 27. sept. — Jurij Čičerin, sovjetski komisar za zunanje stvari, je včeraj v posebni deklaraciji dejal, da je kompromis med interesi Združenih držav ameriških in interesi Unije sovjetskih republik mogoč in dosegljiv. Sporazum med Rusijo in Ameriko se ravno tako lahko doseže kakor se je med Rusijo in Veliko Britanijo, pravi Čičerin.

Čičerinova izjava je odgovor na ponovno poročilo ameriškega državnega tajnika Hughesa o stališču administracije v Washingtonu napram sovjetski Rusiji. Mnogi krogi v Moskvi smatrajo Čičerinovo izjavo za ponudbo oljkine vejice Ameriki.

"Iz dejstva, da sovjetska vlada služi interesom delavskega ljudstva, vlada tajnika Hughesa pa služi interesom ameriških kapitalistov, še ne sledi, da ni mogoč kompromis med obema vladama," je rekel Čičerin v svoji deklaraciji. "Ravno narobe: vsa dejstva kažejo, da je kompromis zaželjen in lahko dosegljiv."

Glede ruskih dolgov Združenim državam je Čičerin dejal, da je sovjetska vlada že obvestila ameriško vlado, da je pripravljena razmotrivati to vprašanje. Nato je citiral nedavno sklenjeno angleško-rusko pogodbo kot dokaz, da je vlada sovjetskih republik vsak čas privolji sklepati o odškodnini in dolgovih z drugimi državami.

Čičerin je nadalje rekel, da je Hughesov argument o nespravnosti med ekonomsko politiko Rusije in Amerike brez podlage. Angleško-ruska pogodba dokazuje, da je vkljub veliki razliki med ekonomskima sistemoma Anglije in sovjetske Rusije bilo mogoče doseči sporazum na temelju enakopravnosti. Hughesu vsekakor še ni prišlo na misel, da je ravno tak sporazum možen med Rusijo in Ameriko.

Končno je Čičerin nadrobno orisal karijero Hughesa, kako se je ameriški državni tajnik povzdignil do njegove sedanje službe z zvestim službovanjem ameriškim bankirjem in kapitalistom ter doslednim preziranjem in zametavanjem delavskih interesov. Hughesovo stališče napram sovjetom in ruskemu ljudstvu je v popolnem soglasju z vsem njegovim prejšnjim delovanjem.

Washington, D. C., 27. sept. — Izjava ruskega zunanjega komisarja Čičerina o možnosti in dosegljivosti kompromisa med Rusijo in Ameriko je bila danes sprejeta z molkom na državnem departmentu. Tajnik Hughes molči o stvari in drugi uradniki pravijo, da niso pooblaščeni govoriti o tej zadevi.

Smatra se, da je Hughesova diskuzija o odnošajih Združenih držav z zunanjim svetom, priobčena v kampanjski knjigi republikanske stranke, dala povod Čičerinovi izjavi. V omenjeni knjigi, katero je osrednji odbor republikanske stranke izdal za volilno kampanjo, piše Hughes s svoje strani o odnošajih z Rusijo od dneva, ko je on prevzel državno tajništvo. Med drugim citira svoje prejšnje izjave kakor tudi izjave predsednikov Hardinga in in Coolidga v svrho, da opraviči neizpremenjenost vladnega stališča napram sovjetom.

V uradnem Washingtonu ni najmanjšega upanja, da bi sedanja administracija storila kak korak za dosego sporazuma s sovjetsko vlado.

Naročite "Prosveto" vašemu sorodniku ali prijatelju v stari domovini.

Japonska se je upria mirovnemu paktu.

Japonski delegat v Ženevi zahteva, da liga dovoli voditi vojno radi imigracijskega vprašanja. Italija to podpira.

Ženeva, Švica, 28. sept. — Japonska je zagrozila, da izstopi iz lige narodov, če ne bo sprejet njen predlog, da se naselniška vprašanja rešujejo pred mirovnim sodiščem.

Ženeva, Švica, 27. sept. — Mirovni protokol z mednarodnim sodiščem in garancijami za varstvo sedanjih mej je naletel tik pred končnim sprejetjem na zboru lige narodov na veliko krizo. Japonska preti, da ne podpiše protokola, če se vanj ne uvrsti dodatek, ki dovoljuje, da se tudi vprašanja emigracije in imigracije lahko rešujejo pred mednarodnim mirovnim sodiščem. Protokol, kakršen je zdaj, ne omenja nikjer tega vprašanja, kajti avtorji protokola smatrajo izseljevanje in naseljevanje za notranje zadeve posamezne države.

Predlog japonskega delegata, da se protokol v omenjenem smislu popravi, je izval včeraj vročo debato. Dasi ni bila Amerika niti enkrat imenovana v debati, je bilo vsem jasno, da Japonska računa z vojno bodisi z Združenimi državami ali z Avstralijo ali z obema glede naselniškega problema. Avstralski delegat je prvi odločno pobijal predlog, nakar je vstala proti predlogu Anglija z vsemi dominiji in opoziciji so se pridružile še Belgija, Holandija in Romunija. Italija je edina, ki podpira japonski predlog. Francija stoji med Anglijo in Japonsko ter skuša doseči kompromis. Zvečer so Francozi povabili Angleže in Japonce na privatni sestanek v hotelu z namenom, da se najde kak kompromis, toda vse kaže, da ne bo kompromisa. Na delegate je legla velika poparjenost.

Položaj na Kitajskem.

Čekiangske čete v ofenzivi; 4000 mož ubitih v enem samem okolišu. Pekingska vlada zahteva mandžursko železnico.

Šangaj, 27. sept. — Čekiangska armada, ki brani Šangaj, je začela danes zjutraj generalno ofenzivo od Liuha do Huangtuja. Silna bitka je izbruhnila na vsi bojni črti. Izgube življenja so velike na obeh straneh. V enem samem okolišu Hvangtu je padlo preko 4000 mož.

Peking, 27. sept. — General Vupejfu, glavni poveljnik pekingskih čet, je včeraj naslovil zahtevo na japonsko vlado, da mu mora dovoliti porabo južne mandžurske železnice za prevažanje vojaštva in bojnega materijala. Ta železnica je japonska posest, in kakor se poroča, je mandžurski diktator Čangtsolin dobil dovoljenje za prevažanje svojih čet. Vupejfu smatra, da mora tudi on imeti enako pravico do železnice, če je Japonska nevtralna. Japonska vlada, za katero je stvar nemalo kočljiva, še ni odgovorila.

Vupejfu omalovažuje poročila o Čangtsolinovih zmagah. Pravi, da mandžurski governer še ni prišel v dotiko z glavno pekingsko armado. Vupejfu trdno upa, da bo zmaga na njegovi strani, kadar pride do odločilne bitke. Obe stranki mrzlično mobilizirata. Mobilizacija bo najbrž istočasno končana na obeh straneh.

Mukden, Mandžurija, 27. sept. — Iz Čangtsolinovega glavnega stana zopet poročajo o mandžurski zmagi v bližini Jehola.

LEALCI V SEATTLU.

Seattle, Wash. — Trije ameriški letalci, ki so obkrožili svet, so v nedeljo dospeli sem. S tem je oficijelno dokončan njihov polet.

VREME.

Chicago in okolica: V torek jasno in hladno. Severnovzhodni vetrovi. Temperatra v zadnjih 24. rah: najvišja 61, najnižja 48.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) $5.00 na leto. $2.50 za pol leta in $1.25 zo tri mesece; Chicago $6.50 na leto, $3.25 za pol leta, $1.65 za tri mesece, in za inozemstvo $8.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada $5 per year; Chicago $6.50, and foreign countries $8.00 per year.

"MEMBER of The FEDERATED PRESS"

Datum v oklepaju n. pr. (Aug. 30-24) poleg vašega imena na naslova pomeni da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

V STRAHU JE WALL STREET...

Ime Gaston Meansa je zopet na prvih straneh velikih dnevnikov.

Gaston Means je precej znano ime v Ameriki, odkar je izbruhnila svetovna vojna. Njegovo ime je ravnotako znano ljudem, ki čitajo časnike, kot Rockefellerjevo, Fordovo, Hardingovo, Coolidgeovo — in nazadnje, toda ne nazadnje — kot Daughertyjevo, kajti tako se je pisal justični tajnik v Hardingovi administraciji.

Gaston Means ni državnik. Dozdaj tudi ni kazal, da ima zmožnosti državnika, pa tudi sam ni nikdar trdil, da jih ima. Ampak državnikom je že služil za orodje, da so lahko trdili, da so državniki in nastopali kot taki. In to je že nekaj; saj toliko, da pride njegovo ime večkrat v kolone na prvi strani velikih dnevnikov.

Meansova karijera je bila karijera vohuna. Seveda niso vohuni v číslih niti pri tistih, ki jih najamejo. Kadar vohun dokonča delo, ga plačajo in mu rečejo, no, zdaj pa pojdi.

Vohuni seveda imajo svojo moralo, ki je pa različna. Eni vtaknejo moralno klofuto mirno v žep, drugi se postavijo po robu in pravijo: "Kar tiho bodite, saj smo vam pomagali in zato se ne damo vreči na stran kot staro in obrabljeno železo.

Med te zadnje menda spada Means.

V vojnem času ga vidimo kot vohuna evropskih centralnih sil, a to le dozdevno. Iz tega sumničenja se izvleče in pred ameriško javnostjo stoji opran kot 100-procentni patrijot.

Kmalu nato je obtožen umora bogate vdove. Ampak porota ga oprosti. Means je nedolžen kot novorojeno dete.

To pa še ni konec njegove karijere. Naenkrat je obtožen, da je kršil Volsteadove postave. Gre mu za nohte! Zakaj? Well, to vedo najboljše oni, katerim je služil Means kot zvest suženj svojemu gospodarju.

Ali je Means postal trmoglav in noče več ubogati? Na to vprašanje lahko odgovore le Means in oni, katerim je služil.

Means sam je trdil po tem dogodku, da je bil obtožen že hudodelstev, kakeršnih je bil obtožen malokateri človek, toda on ni izvršil zločinov, katerih so ga obtožili.

In počil je mehur Teapotskega doma! Olje je privrelo iz njega in zasmrdelo je, da so si ljudje tiščali nosove.

Takrat je zopet nastopil Means kot priča pred senatnim odsekom, kajti smrdelo ni le po olju, ampak tudi po "munšajnu".

Podporniki republikanske administracije so pa nato zakričali soglasno, da človeku, kot je Means, ne more iti vera.

Dobro! Imenitna poteza!

Minulo je nekaj mesecev!

Zopet so prišle v javnost izjave, da je Means preklical izjave, ki jih je napravil pred senatnim odsekom.

Značilno, kaj ne?

Veliki dnevniki, ki služijo Wall Streetu, so pa namignili: "Poglej ameriško ljudstvo, kakšnih prič se je poslužil senatni odsek, ko je nastopil proti justičnemu tajniku Daughertyju."

Kajne, taka pisava je prozorna! Kdor ni udarjen na možgane jo razume.

Čitatelji! Ali ne mislite, da bi bilo veliko več jasnosti, ako bi Daughetry, bivši justični tajnik, nastopil kot priča in se tako podvrgel izpraševanju? Ali ne mislite, da bi bila ameriška javnost najhitreje na jasnem, ako bi Daugherty dejal: "Tukaj so moje knjige. Preglejte jih in jaz sem pripravljen odgovoriti na vsako vprašanje."

Ako bi Daugherty tako govoril, bi mu šlo nekaj vere. Zakaj Daugherty tako ne govori? Jezik ima, da govori, možgane tudi, da misli. Zakaj ne govori tako?

Hm, zbegati je treba ljudstvo. Volilni dan se vedno bolj bliža in nevarnost je tukaj, da Wall Street izgubi volilno bitko, ako se ljudstvu ne nasuje toliko peska v oči, da bo slepo, ko pojde na volišče.

Sprva je mislila stara republikanska garda, da bo zmagala v prvem zamahu. Ali kmetje na srednjem zapadu in severozapadu in delavci vobče so pokazali zadnje dni tako odločno, da ne zaupajo stari republikanski gardi, sploh nobenemu predsedniškemu kandidatu, ki je persona grata v Wall Streetu, da je Wall Street prišel do prepričanja, da namen posvečuje sredstva, ki je bilo od nekdaj pravilo vseh navihancev — verskih in brezverskih — in zato je dopustljivo z moralnega in etičnega stališča vsako sredstvo, ki pripomore k zmagi Wall Streeta.

Ampak slaba prede stari gardi, v strahu je Wall Street, kadar se poslužuje takih sredstev. To je jasno in razumljivo.

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosvete.

Collinwood, Ohio. — "Konec združenja." Tako je zapisal prerok Pirc v predalih svojega lista, ker je že on vedel naprej, da se J. S. K. J. ne bo združila z "rdečkarji" v Chicagu. K tej modrosti je dodal, da so že odnekdaj sumljivo gledali, kar prihaja od generalnega štaba poznanih čikaških rdečkarjev in da so vedno svarili rojake, da si ne opečejo prstov, da tako pokaže, da je Lojze pravi vsevedež, ki že vse naprej ugane, kaj se bo zgodilo.

In če pogledam to Pirčevo klobaso, posebno tiste imenitne stavke, s katerimi Lojze dokazuje, da je S. N. P. J. najbolj siromašna, Kranjskoslovenska katoliška jednota pa najbolj bogata, tedaj je jasno, da je namen Pirčeve slabo zašpiljene klobase pomagati tisti jednoti na noge, katero sta že enkrat eden njenih bivših predsednikov in eden zelo pobožnih menihov ponujala židom na prodaj, da zase dobe lep 'komišen', jednoto pa obvarujejo pred bankrotom. Ampak res škoda je, da Lojze ni postal aktuar, kajti tako imenitno ne zna preračuniti noben aktuar v Združenih državah solventnosti podpornih organizacij kot on. Drugim da takšen preračun precej dela, ampak Lojze pogleda, koliko premoženja ima podporna organizacija, nato še pogleda, koliko članov ima organizacija. Nato pa s številom članov deli premoženje jednote. Ko je to izvršil, je proračun solventnosti gotov. In Lojze pravi: Evo toliko pride na člana te jednote, ako se premoženje deli po Lojzetovi "talengi" in zato ker po tej "talengi" toliko pride na vsakega člana, je ta podporna organizacija najbolj gospodarsko močna, najbolj solventna in najbolj bogata.

Ako Lojzetu res njegovi "bravci" verjamejo, kar Lojze načveka v svojih člankih o podpornih organizacijah, potem so ti "bravci" brez možganov, ali pa taki, ki imajo eno kolesce preveč ali premalo v glavi. Kajti vsak šolarček, ki je dandanes dovršil navadno ljudsko šolo, ve, da se tako ne računi solventnost jednot, kot razlaga in pripoveduje prerok Pirc.

Ampak Lojze že ve, zakaj tam hvali, kjer ga ni nihče pozval, da hvali.

Prerok Pirc je čital, da bo J. S. K. J. izdajala svoj list. Lojze ima tiskarno in bi rad tiskal ta list. To zanj pomeni nekaj profita in če bo znal dobro hvaliti, mogoče tudi veliko profita. Lojzetu torej gre za biznis.

Well, to je seveda Lojzetova stvar.

Ampak glede združenja je stvar malo drugačna, kot jo opisuje Lojze. Slovenska narodna podporna jednota ima tako veliko število članov v obeh oddelkih, da ji je zasiguran obstanek, dokler bodo jednote potrebne v človeški družbi. Pa tudi novi člani še vedno pristopajo vanjo v tako velikem številu, da Lojze same jeze postaja dostikrat zelen, ker vidi, kako slovensko ljudstvo obrača rimskemu klerikalizmu hrbet, katerega on tako vroče zagovarja in podpira. Slovenska narodna podporna jednota je za združenje, ampak ne za tako združenje, da bo pljunila na svoje cilje in načelno izjavo, ki so ji vprav pomagali do tako velikega razvoja.

Kajpada, Pirc je zaljubljen le v klerikalno jednoto in sicer je tako zaljubljen vanjo, ker od vsakega člana strogo zahteva, da gre k spovedi in se ravna tako, kot ukazuje rimski klerikalizem. V svojem skrivnostno sladko ginjenem navdušenju pripoveduje, kako veliko je premoženje te slovenske jednote. Ampak poglejmo malo nazaj v leto 1919, ko sem bival jaz v La Sallu. Takrat so prerokovedovali, ako hoče biti ta jednota solventna, da primanjkuje $40 na člana. Zdaj ima kar naenkrat po $80 premoženja na člana. Ali se je zgodil čudež? Takrat so jednoto ponujali židom, da jo kupijo, zdaj so pa tako saperlotsko bogati? Ali ni to čudež vseh čudežev?

Ampak dobro bi bilo, da bi Lojze pojasnil, ker je ta slavna jednota tako silno bogata in se ji tako dobro godi, zakaj hodijo kralj Matjaž, njen tajnik in cela kopa misjonarjev križem Združenih držav, sklicujejo shode in vabijo na ta način člane vanjo, da prav grdo obrekujejo S. N. P. J., njen list in njene gl. odbornike. Ta slavna klerikalna jednota, ki se nahaja v izredno dobrih gospodarskih razmerah po Pirčevi izjavi, obstoji že eden in trideset let. V tolikih letih bi morala biti že tako razglašena, ako se res valja v strašno velikem premoženju, kot pripoveduje Lojze, da bi ljudje, kar drli vanjo, ne da bilo treba hoditi kralj Matjažu in misjonarjem po deželi strašit ljudi s peklom in hudičem, ako se hitro ne vpišejo vanjo ali če ji postanejo nezvesti.

Upam, da mi prerok Pirc ne bo zameril, ker sem ga malo pobožal in ga pokazal javnosti, da rad pretirava in baha, ako upa imeti od takega pretiravanja in bahanja dober "biznis", ker resnično nimam drugega namena, da ga pokažem takšnega, kakeršen je. Ampak če Pirčev Lojze ni zadovoljen s tem božanjem, mu obljubim, da se še oglasim. Takrat bom pa povedal, da vprav pri tisti podporni organizaciji, kateri se Lojze liže in predstavlja za najbolj bogato odločuje pest navihancev, ki bi mogoče morali trdo delati za svoj vsakdanji kruh, ako bi jim strašenje s hudičem in peklom ne nosilo lepih dohodkov. — **Anton Mravlje.**

Iz Pennsylvanije. — Čitala sem dopis rojakinje, ki pozivlje žene, da se naj pogosto oglašamo v "Prosveti". Žene znamo pisati in bi se bolj pogosto oglašale. Ako napišemo, kar imamo na srcu — resnično življenje brez vsake olepšave, kako živimo žene, smo primorane se podpisati z izmišljenim imenom in ne z našim pravim imenom, ker bi zadele ob samoljubnost in ponos naših mož. Misliti nam je dovoljeno, hm, včasi lahko povemo tudi svoje mnenje. Žene, ali ste že opazovale učinek, katerega so napravile naše besede? Na pr. ako ste bile toliko srečne, da ste smele sedeti pri mizi in ne tam kje v kotu pri peči in ste posegle v diskuzijo in se niste strinjale z njimi, ali ste opazile učinek? Zanimivo je bilo gledati njih obraze. In kako pomilovalno je včasi kateri pogledal, češ, kaj si boš ti reva domišljevala, kot bi hotel reči, stari pregovor pravi "dolgi lasje, pa kratka pamet". Drugi se je čudil, da znajo tudi žene debatirati. Tretji je metal sovražne poglede, stisnil je zobe in iz oči se mu je kar bliskalo.

Tale že preveč pokonci glavo nosi. Njene oči niso več tope in prazne. Hm, ... jo bo treba, pa bo zopet pohlevna, je mislil, ko so mu bliski švigali izpod čela.

Četrti je gledal z nasmehom, češ, da so babe vse neumne in ne bodo nikdar nič znale. In če se v krožku nahaja tudi kakšen domišljav organizator, ta ne vidi in ne sliši nič.

Jako malo jih je res, ki razumejo ženo, jo štejejo sebi enakopravnemu bitju, ki ima možgane, da z njimi misli na boljšo bodočnost.

Zdaj zopet prihajajo časi, ko bodo debate na dnevnem redu.

Doseđaj so bili res tako slabi časi, da res ni bilo mogoče kupiti ničesar, kar bi olajšalo delo na domu. Boš pač mogla počakati, govori in tolaži mož, ko se bo boljše delalo, bom več zaslužil. Veš, malo vina bo treba narediti, grozdje je poceni. Ko pridem domov, moram imeti par čaš. Kako naj delam, ako moram vedno piti to vodo. Saj se mi bodo še žabe zarodile v želodcu.

Po tem pridejo na vrsto izobrazba, pevska društva, volitve, revolucije, včasih tudi ženska enakopravnost.

Zjutraj po taki debati pa ima ženica veliko dela.

Strah je bil pred žabami, zjutraj jih je pa vsepolno, posebno okoli stranišča. So pač raznih barv, pa tudi razne duhove imajo, da bi si kmalu žena morala nadeti plinsko masko, kakeršne so vojaki nosili v strelskih jarkih.

Žene, ali bomo res zmerom samo za metlo?

Koliko mater nas lahko pripravi svojim otrokom res kakšno veselje doma, ki ponavadi malo stane, ampak ostane v spominu otrok in ki je vnavadi pri Američanih.

Naši možje ne dovolijo, da bi hodile ženę po sestankih (partijah), ali da bi jih prirejali doma. Imajo priliko slišati od njih lastnih očetov take, da se v otroških srcih pojavi stud ali gnus. Ako se pa mladeniči že v zgodnjih letih zastrupljajo z opojnimi pijačami, prihaja toliko hitreje družinska tragedija.

Matere, bojujmo se za svoje otroke. Ne dovolimo jim biti v družbi, ako stojijo polne steklenice na mizi. Same dobro veste, kaj se v takem kraju sliši, vidi in diha. Odstranite otroke iz take družbe in povedite jih v posebno sobo, da so sami in proč od take družbe. Kupite jim, kar je le mogoče, kar jih zanima in kar jim bistri razum, da postanejo enkrat vredni člani človeške družbe. — **M. K.**

Bryant, Okla. — Včasih sem slišala, da iz šale dostikrat nastane resnica. Šalila sem se, da bi rada dobila v roke Avemico, da iz radovednosti pogledam, kaj piše ta prešmentana Mica.

Nekega dne pa vstopi v kuhinjo neki tukajšnji rojak s prav debelim zavitkom v roki in položivši ga na mizo pravi: "Zdaj bomo čitali, ker mi je zračna pošta prinesla nekaj številk Avemice in Edinosti s pokojnim Amerikanskim Slovencem vred. "Nato razloži vse tiste podobe po mizi. Nekaj časa so se zvijale na vse strani. Oklahomski veter pa ni vajen takih nazarensko lepih podobic in odpihal jih je po vrsti proti kuhinjski peči. Svarila sem veter, da naj piha bolj počasi, da malo prečitam vsebino takih lističev, potem pa magari če tako potegne, da zanese vse v stranišče. Vbogljivi veter je prenehal pihati. Pričela sem čitati. Pa ni bilo treba dolgo časa čitati, kajti hitro sem se najedla tistih klerikalnih flikov, ki so bile še bolj tečne kot plesnjiv fižol, ko že dlake rastejo po njem. Iz listov samih je razvidno, kako dušni pastirji strižejo svoje vernike. In tako se je zgodilo, da sta Avemica in njena prijateljica Edinost odromali z njunim prijateljem vred taki, kakeršni sta prišli sem, kajti tukaj ne potrebujemo listov za pohujšanje delavstva. Ni čudno, da jim je naša "Prosveta" tru v peti. Ona piše resnico in odpira oči zaslepljenemu ljudstvu.

Dragi sotrpini! V volilnem letu smo. Bodite previdni, kadar pojdete na volišče, da vas ne omrežijo s sladkimi kapitalističnimi besedami. Sedaj bodo obetali vse dobrote, kadar bodo sedeli na stolčku, tedaj primejo za bič, ki ga spletemo sami, da udrihajo po nas, da udarjajo po naših plečih. Bodite previdni na volilni dan, da vas ne zapeljejo. Volite delavske kandidate, kajti čas prihaja, ko je treba pričeti z resnim delom za osvoboditev delavstva izpod mezdne sužnosti. Glasovnica je najboljše sredstvo, da delavstvo kmalu pride do svojega cilja.

Pečlarjem pa priporočam, ako so napredni, da ostanejo zvesti delavstvu, ako tudi dobe ženico s starokopitnimi nazori. Pozdrav zavednim Slovenkam in Slovencem širom Amerike! — **Anna Serdoner.**

SLIKE IZ NASELBIN.

Kellog, Idaho. — Od povsod so rojaki oglašajo v časopisu, le iz naše naselbine ga ni. Pa temu se ni čuditi, ker sta samo dve slovenski družini, ki se pa ne zanimata časti za javnost. In tako sem se odločil jaz, da napišem par vrstic.

Dela je tukaj še preveč. Če človek danes dela po deset ur pod zemljo, je nazadnjaško, kajti delati več ko osem ur pod zemljo, je preveč. Ampak kaj bi rekli gospodje kompanisti, ako bi rudarji ne garali po 12 in 14 ur na dan, kajti tukaj ni delavske organizacije, ki bi branila delavce pred brezmejnim izkoriščanjem? Gorje tistemu, ki zine besedo o organizaciji. Še tisto noč mora zapustiti mesto z navodilom, da se nikdar več ne povrne vanj.

Postoji pa kapitalistična organizacija, ki vse tako pametno urejuje, da morajo delavci garati po dvanajst ur dnevno. Plača je seveda velika — dva dolarja na dan. Ako se pa kdo zagovori, da je treba povišati mezdo, tedaj padejo po njem, kajti ta organizacija je bila ustanovljena za zniževanje mezde.

Od drugih Jugoslovanov so tukaj Hrvatje in Srbi. Največ jih je tako udanih svoji praveslavni veri, kakor faimošter svoji kuharici. Kar jih prihaja iz Hrvatske, se ne ogrevajo za samostojno Hrvatsko, ampak so za Srbijo. Pri tem pa vedno vpijujejo "e, e, o, e, o". Kadar slišim te glasove, takrat vzdihnem: "Ej, Slovenija, prišla si izpod nemškega jarma, a po zaslugi gospoda Korošca in slovenske ljudske stranke si šla pod drug jarem." Šel je rošec v Beograd in tam zabal tal slovensko ljudstvo, ne da ga bil vprašal, kaj zahteva zdaj je tako, da slovenski fa služijo pri armadi v Srbiji, pa v Ljubljani."

Ampak nekaj smo le prido od Koroščeve barantije. Pod rim režimom so nas učili pisa latinskimi in nekoliko tudi z ni škimi črkami. Zdaj so pa temu dali še cirilico, da se ne bo tr več učiti angleškega jezika. ki smo preje prišli v Ameriko, znamo cirilice, pa ne moremo kamor. Prav nam je, zakaj pa šli v Ameriko in nismo čak da klerikalna stranka s Koroš na čelu nas zabaranta. Torej vijo Korošec in njegova kleri na stranka, ki nastopa pod nom slovenske ljudske stran da toliko ložje vara slovensko lovno ljudstvo! Ampak pride da pometejo tudi s klerikaln netopirji na Slovenskem. — **Ročevalec.**

Natanko kakor pred sto let

Pred sto leti — natanko p enim stoletjem — je bila izv tev predsednika Združenih dr zanesena v poslansko zborn zveznega kongresa.

Tačas so bili štirje kandidat vsi znameniti možje — Ada Jackson, Crawford in Clay.

Nobeden ni dobil večine sov v izborniškem zboru. Ja son se je najbolj približal več s svojimi 99 glasovi.

Poslanska zbornica se je ses la dne 9. februarja 1825. glasovanje je rešilo zadevo. dams je bil izvoljen z glasovi najstih držav proti sedmim Jacksona in štirimi za Crawfor Clayju, ki je bil črtan s kan datne liste, o kateri so glasov v poslanski zbornici, pripisuje da je dejansko imenoval moža, je bil potem izbran za predsed ka Združenih držav. Njegov vpl v poslanski zbornici je ustva razpoloženje za Adamsa.

Ko je bil Adams imenovan predsednika, je naredil Clayja državnega tajnika. To je dalo p vod govorici, češ, da je bila m njima sklenjena kupčija, kar povzročilo, da sta padla obe, je bil l. 1828. Jackson izvoljen predsednika.

Calhoun je bil oklican za izv ljenega podpredsednika, ker imel večino glasov v izborniške zboru.

Kakor izgleda, še bo to leto p novila zgodovina. Razlika bo v tem, da pride do zastanka v p slanski zbornici, če se ne pripe kaj nepričakovanega.

Dvoje je mogoče. Ali bo ljud stvo izvolilo La Folletta in Whe lerja s pretežno večino, ali pa bo sta tadva imenovala moža, ki im biti izbran za najvišjo službo tem narodu. — **M. D. S.**

V JUŽNI DAKOTI SE JE PRI ČELO ORANJE.

Aberdeen, J. D. — Pšenična po lja v Južni Dakoti so pospravlje na, in jesensko oranje se je pri čelo na mnogih smetijah. Le tu patam je še videti pšenično sno povje v kopah.

V zapadnem delu te države na vzdolž severne črte primanjkuje mlatilnih strojev, in treba je tam kaj še spraviti žito s polja.

Lan so začeli mlatiti povsod. Letos je bilo zelo dosti posejane ga.

Za koruzo je treba po celi dr žavi toplega vremena, sicer ne bo mogla dodobra dozoreti. Ponekod na jugu je že toliko dozorela, da ji ne bo mogla morebitna slana nič več škoditi. Skoro povsod je koruzna letina enaka in v istem stanju.

LA FOLLETTOVA MOČ JE SILNA NA ZAPADU, PRAVI MOSES.

Washington, D. C. — Po konferenci s predsednikom Coolidgem je senator George H. Moses iz New Hampshira, ki je načelnik republikanskega senatorskega odseka, dejal, da je razpoloženje za La Folletta na zapadu in pacifični obali velikansko in da predstavlja pravo pravcato uganko v predsedniški kampanji.

Dasi je Moses zatrdno uverjen, da bo Coolidge izvoljen, je vendar rekel, da še oddelež ni misliti na sijajno republikansko zmago to leto. Eno Dakoto je priznal La Folletu, kakorčudi Wisconsin. Obenem pa je kar naravnost povedal, da nimajo republikanci prav dosti upanja v Iowi, Minnesoti in Montani.

lavske novice.

(Federated Press.)

ojaška stavka v Akronu.

n, O. — Krojaški delavci, A. C. W. U., so v stavki pri ie Co. v Akronu radi unijcipov. Družba je dobila ka prepoved proti piketi-

ilničarji v boju z "in-drunkšni".

rson, N. J. — Stavkujoči v tukajšnjih svilopredilnigajejo v boju s sodnijprepovedmi. Vzlic temu, da dobile "indžunkšne", jejo stavkarji z masnim njem tovaren. Okrog tiarcev je še v boju. Dva tiarjev je že zmagalo in lo na delo.

ski delavci se organizirajo industrijsko.

ha. — Tu se je ustanovila pekovskih delavcev, ki je v Amalgamated Food union, industrijsko unijo m stanom v New Yorku. li delavci v Omahi delajo 12 ur in dobe $20 na

ija unija je najboljša.

terdam. — Uradni buletin rodne zveze strokovnih - amsterdamska strokovna narodnala — hvali krojaško Amalgamated Clothing rs v Ameriki, rekoč, da je boljše organizirana unija v ki.

encija v West Virginiji.

eeling, W. Va. — Najlepša je vladala na letni konvenWest Virginia State Federaf Labor. Stari odborniki so en enega — vsi odpadli in edja je dobila popolnoma dbor. Krajevne unije, ki so ključene in druge, ki so izte tekom spora s starimi odki, so zopet prišle nazaj. predsednik je John B. steklarski delavec iz nstona, tajnik-blagajnik je Brooks Watson, mizar iz burga.

SO ŽE ZAČELI.

shington, D. C. (Federated) — Propaganda, ki stremi da bi kongres zavrgel na zimskem zasedanju Ho- Barkleyjevo železničarsko go, se je že pričela. Železkorporacije, zvezna trgovornica in njene podružnice, je n. pr. American Econo- Institute, so že prav pridno lo. Te so jele rovati proti gi z geslom: 'To je predlo- obnovitev železničarskih

ja njihna trditev je tale laž: ell - Barkleyjeva predloga odpraviti železniški delavdbor, v katerem je zastopabinstvo in ki more prepreavko. Tisti svet hočejo naiti z raznimi nezmožnimi ki, v katerih ni občinstvo zano in ki bodo povzročili železničarsko stavko na nskemih po celi deželi."

je republikanski narodni zadaj za to izjavo, dokazujejo, da se je odprla proda v državah, ki imajo besedo v volitvah, in si- Illinois, Indiani, Iowi, Kan- New Yorku, Californiji, ski, Oklahomi, Texasu in nsinu.

lanski kongresnik Everett ra, ki načeljuje govorniški v Coolidgevem glavnem in ki bo imenovan za zvezsodnika, je bil med tistimi, se lani borili proti Barkleypredlogi v poslanski zbor-

ANJA ORJAŠKEGA SESALCA V ČIKAŠKEM MUZEJU.

cago, Ill. — V prostorih za godovinske sesalce v čikamuzeju je razstavljena lo- posebnost, o katerem meniljaki, da je star več kakor milijone let.

anja spada velikanski, izuprganam podobni živali, ki ka najrajša pri vodi. Kosti te je najti edinole v južni A- Leže v morskem dnu ob ngoški obali. Dobiti jih je le tedaj, kadar morje u- in še tedaj je iskanje zelo rno.

ti so okamenele, kadar jih ljejo v muzej. Šele potem rije kameno skorjo s kosti. er je soliti po lobanji in zoet je morala ta orjaška žival med glodavce.

MATI JONES PRI COOLIDGU?

Washington, D. C. — Med obiskovalci Bele hiše je bilo te dni opaziti tudi znano delavsko borilko mater Jones, kakor se glase poročila.

Mati Jones je na svojem obisku baje odobrila Coolidgeva kandidaturo. Po konferenci s predsednikom Coolidgem je bila stara ženska vprašana, zakaj se je zavzela za Coolidga.

"Po mojem mnenju ni Coolidge bahač," je odgovorila.

"Mislil sem, da ste za La Folletta," je pripomnil nekdo.

Staro ženico je popadla jeza, kakor se je zdelo.

"Ne, jaz nisem za La Folletta," je odgovorila. "Nikoli še nisem bila zanj. Sem pa za predsednika Coolidga, ker je pošten. Njegove politične smernice so zdrave, in uverjena sem, da je on pravi mož za Belo hišo. Po mojem mnenju bi bila velika napaka, če bi prišlo do izpremembe sedaj."

To poročilo je treba vzeti s pridržkom na znanje. Ali je močno pobarvano, ali pa sploh ni resnično. In če je resnično, potem se je moralo stari ženski dodobra zmešati.

ZOPET ENA ZASTRUPILA SVOJEGA MOŽA.

Marion, Ill. — Mrs. Ruby Tate, ki je bila pred nekaj dnevi aretirana, je v soboto priznala, da je zastrupila svojega prejšnjega soproga Jos. L. Herringtona z namenom, da se je potem mogla poročiti z Robertom Tatom, ki je bil pri njej na bordu. Herrington, rudar, star 34 let, je umrl pred nekaj tedni in 20 dni po njegovi smrti se je vdova poročila. Ženska, ki je stara 30 let, je izpovedala, da jo je njen sedanji soprog Tate zapeljal v zločin. Tate je tudi v zaporu. Afera je precej slična Hight-Sweetinovemu dvojnemu umoru.

LA FOLLETTE IZGUBIL PRIZIV.

San Francisco, Cal. — Najvišje sodišče v Californiji je odklonilo La Follette-Wheelerjevim pristašem prošnjo za ponovno zaslišanje glede vprašanja o tem, da bi bila imena La Follettovih izbornikov postavljena na glasovnico.

Kakor smo že poročali, je najvišje sodišče v Californiji s štirimi proti trem glasovom črtalo La Follettove izbornike z novembrske glasovnice.

ZA OSUŠITEV WISCONSINA BI BILO TREBA CELE ARMADE.

Milwaukee, Wis. — Župan Daniel W. Hoan je okrcal zveznega prohibičnega ravnatelja Clarka M. Perry, ker je ta napačno tolmačil mokroto milwaukeškega mesta. Župan je rekel, da je cela država mokra. Perry je dejal, da ne more brez zadostnih moči osušiti mokrih krajev v tem mestu. Mestna policija pa da mu ne mara pomagati.

"Treba bi bilo cele zvezne armade za osušitev milwaukeškega mesta ali kakega drugega večjega mesta," je dejal župan. "Kajti tri minute po aretaciji začno zopet prodajati opojne pijače.

"Prohibicije ne poznajo v severnem Wisconsinu. Ravno tako je, kakor bi je ne bilo. Zvezni prohibični agentje še niso poizkusili uveljaviti prohibične postave v manjših občinah. Kakor se zdi, omejujejo svoje delovanje na večja mesta."

PROHIBICIJA VELJAVNA TUDI ZA FILIPINE.

Washington, D. C. — Osemnajsti amendment je stegnil svoje roke tudi na Filipinsko otočje. Državni department je naredil v smislu sodnega odloka, po katerem je prepovedano dovažati na otočje opojne pijače, vsem ameriškim konzularnim uradnikom, da naj ne podpišejo listin takim ladjam, ki mislijo prepeljati opojne pijače na Filipinsko otočje.

30 mrtvih v Leningradu.

Leningrad, 27. sept. — Trideset oseb v leningradskih predmestjih je izgubilo življenje v zadnji poplavi, ko je morski vihar zagnal silne valove v reko Nevo, nakar se je razlila po mestu. Škoda na industrijah, cestah in mostovih znaša 15 milijonov zlatih rubljev.

Španci so rešili oblegano posadko.

Tangier, Maroko, 27. sept. — Španski diktator, general Primo de Rivera, poroča iz Tetuana, da so španske čete odprle pot do Chechaouena, kjer rebelni Marokanci oblegajo špansko posadko 5000 mož.

La Follette odide skoro na zapad na kampanjo.

Washington, D. C. — Zelo zadovoljen s poročili o napredovanju svoje volilne kampanje se je senator La Follette lotil sestavljati in izdelovati načrt za svojo govorniško pot, ki ga bo vodila prihodnji mesec od New Englanda do pacifične obali. Njegova pot bo držala preko Minnesote, odkoder pojde skozi obe Dakoti, Montano in Wyoming na zapadno obal.

Pozivi od strani njegovih kampanjskih voditeljev s srednjega in daljnega zapada so ga pripravili k temu, da se odpravi na to dolgo pot.

Izgledi za La Follettovo zmago v poljedelskih državah po mississippski dolini in na zapadni obali so izborni, kakor to zatrjuje njegov sin.

Dve smeri ima La Follette pred sabo. Ali pojde najprej v New York in potem v New England, kjer misli, da ima priliko za veliko število glasov v industrijskih središčih. Po drugem načrtu bi šel senator neposredno na srednji zapad, kjer bi imel najprej nekaj govorov v ohajski državi in Indiani, preden bi šel v Chicago in še par drugih večjih mest v Illinoisu.

Njegovi kampanjski voditelji se še ne strinjajo, kam naj jo najprej krene iz Chicaga. Ne vedo še prav dobro, kaj bi bilo bolje, ali če bi se pet ali šest dni ustavil v Missouriju, Kansasu, Iowi, Nebraski in Oklahomi, ali pa če bi šel naravnost na severni zapad.

La Follette namerava potovati na zapadno obrežje po severni poti prek Wisconsina, Michigana, Minnesote, obeh Dakot, Montane, Wyominga, Oregona in Washingtona. Kak teden dni misli ostati na obali.

Če sedaj ne pojde v New England, pa bo to storil po svoji zapadni poti ter najbrž uključil še države New York, New Jersey in Pennsylvanijo obenem.

Kakor stoje stvari sedaj, bo La Follette završil svoje politično potovanje tisto soboto pred volitvami v Clevelandu v tisti dvorani, v kateri je njegovo kandidaturo odobrila konferenca za progresivno politično akcijo.

Ko se bo La Follette mudil na zapadni obali, bo njegov tovariš Burton K. Wheeler govoril na južnem zapadu in jugu.

Vesti iz Jugoslavije.

Brat ustrelil brata. Dne 17. junija, ko se je že zmračilo, je sedel kovaški pomočnik Alojzij Vodopivec pred Ivančevo hišo v Rajhenburgu in gledal na Savo. Videl je, da je brodnik Anton Flis pravkar odrinil od kranjskega brega z brodom, na katerem je imel enega potnika. Nenadoma je počil strel. Brodnik je zbežal hitro v utico na brodu. Ko je bil že v utici, je počil še en strel. Kdo je streljal, Vodopivec ni mogel opaziti. Ko je prispel brod do štajerskega brega, je potnik skočil na kopno in odšel. Takoj nato je prihitela brodnikova žena Katarina Flis, ki je tudi slišala oba strela, pritegnila brod do kraja, skočila v utico in našla tam svojega moža umirajočega. Še predno so prihiteli ljudje na pomoč, je mož umrl. Krogla ga je zadela pod levo pazduho in mu prestrelila obe pljučni krili.

Že naslednjega dne je sodna komisija ugotovila, da so padli streli skozi okno brodnikove hišice, nakar je odredila aretacijo pokojnikovega brata Jožeta, ki je Antonu že ponovno grozil, da ga bo ustrelil in ga je lansko Veliko noč celo napadel s sekiro. Jože Flis je spočetka tajil, končno pa je dejanje le priznal. Izjavil je, da ga je ustreljeni brat Anton sovražil in ga vedno ovajal oblastem, tako da je bil radi njega že večkrat zaprt. Ravno usodnega dne so na bratovo ovadbo zopet prišli k njemu orožniki preiskovat radi neke stvari, ki jo je svoj čas vzel na železnici. Razburjen in jezen na brata, je zvečer v vinjenosti vzel nabasano puško, šel k njegovi hišici ob Savi in nameril puško proti utici na brodu, ker je vedel, da se v nočnem času brat ponavadi zadržuje v utici. Oddal je dva strela, ni pa imel namena, da brata usmrti, ampak ga je hotel le ostrašiti. Po svojem činu je odšel, ne da bi vedel ali je koga zadel ali ne.

Senat je bil sestavljen sledeče: predsednik sod. svet. dr. Fišinger, vojanta sod. svet. Luznar in okrajni sodnik Romih. Obtožnico je zastopal namestnik državnega pravdništva Kovač, zagovarjal je dr. Vasić. Porotnikom so bila stavljena štiri vprašanja: prvo in tretje glaseče se na uboj, oziroma na par. 335, drugo in četrto na pijanost. Prvo vprašanje so porotniki zanikali z 8 glasovi, tretje pa potrdili z 9 glasovi. Zanikali pa so pijanost. Obtoženec je bil obsojen radi par. 335 na 5 mesecev strogega zapora in na plačilo odškodnine ženi umorjenega.

S tem je bilo jesensko porotno zasedanje v Novem mestu končano.

Šuntajsova porotna obravnava ne bo razjasnila zagonetnega slučaja, četudi bodo zaslišali načelnika ministrstva in bivšega finančnega ministra dr. Stojadinovića. Na obtožni klopi sedi nedolžen človek, ki je bil radikalnim prvakom dobrodošlo orodje, s katerim so skušali tudi v Sloveniji najti ugodno polje za eksploatacijo nezavednih volilcev.

Smatramo pa tudi, da ni dovolj, če se je preiskal samo Trboveljski slučaj. Mi vemo, da tudi Nabavljalna potrošačka - zadruga viničarjev v Mariboru ne obstoji, vsaj pa ne deluje in vemo, da ta potrošačka zadruga še ni dala viničarjem niti kile moke.

To vendar ne gre, da bi se pod firmo zadrug in na njihov račun uganjale z državnim denarjem take svinjarije in lumparije.

Kadar gre naša valuta navzgor. — Dinar je postal zopet poskočen in padavičen. Skoči prvi dan, pade drugi dan, se tretji dan zopet "popravi", vse pa pravijo, dela v znamenju izvozne sezije. Kadar pa gre naša valuta navzgor, takrat rasejo dnevno tudi cene živilom in drugim potrebščinam. Narasle so cene krompirju, moki, sedaj se naj zviša še najemnina, lepi so izgledi za prihodnje leto.

Kako so radikali organizirali. Včasih se vendar "ponesreči" vladajočim meščanskim strankam, da tudi javnost zve, kako nesramno in zločinsko izrabljajo svojo moč, kadar gre za njihove strankarske, partizanske interese.

Ob zadnjih skupščinskih volitvah se je nenkrat pojavila tudi v Sloveniji narodno-radikalna stranka in pričela s snovanjem lastnih organizacij. Da bo imel finančni minister na podpiranju organizacij v Sloveniji večji interes, so ga postavili za nosilca liste in s tem naložili njemu obveznost, da krije z državnim, potom izterjanim davkov vplačanim denarjem stroške za upostavitev strankinega radikalnega aparata in nakup prodanih duš.

Nedavno se je vršila pred poroto v Celju razprava proti Antonu Šuntajsu, ki je z bengalično lučjo pokazala, kako so delali za stranko na račun državnega denarja, državotvorni elementi, ki jih je veter nanesel v radikalno stranko.

Radikalna stranka v Sloveniji ima in ni imela pristašev, in zato so jo radikali uvrstili med pasivne kraje. Ker pa je dajalo ministrstvo za socijalno politiko pasivnim krajem (takim, ki nemajo za preživljanje dovolj zalog) brezobrestna posojila, razne podpore, so tokrat radikali tudi Slovenijo uvrstili med pasivne kraje in finančni minister dr. Stojadinović je nakazal za prehrano pasivnih krajev v Sloveniji Din 300,000. Ta znesek pa ni služil prehrani, marveč ta znesek naj bi služil upostavbi radikalije, s katero naj bi se nasitili predvsem delavski sloji. — Na račun prehrane, na račun kruha in moke, ki manjka delavcu, naj bi dosegel radikalni eksponent svoj mandat. Taka je državotvorna politika radikalov!

Ko je pokrajinski namestnik Hribar dobil znesek po Din 300,000, je vsoto razdelil tako-le:

Rudarsko konzumno društvo v Trbovljah Din 75,000, Konzumno društvo železničarjev v Studencih Din 75,000, Invalidska podporna zadruga v Mariboru Din 75,000, Nabavljalna potrošačka zadruga viničarjev v Mariboru Din 75,000.

Pri tem pa se mu je za enkrat pripetila samo ta pomota, da rudarsko konzumno društvo v Trbovljah sploh ne obstoja. Zato so radikali v Trbovljah denar lepo prevzeli in mesto za prehrano ubogih in revnih, so ga porabili za agitacijo za radikalno stranko.

Za prehrano pasivnih krajev določeni denar so uporabili za to, da so napajali ljudi, ki bi volili radikale, da so se vozarili po agitaciji in zapravljali denar!

Zanimivo, zelo značilno je spremno pismo, s katerim je naznanil pokrajinski namestnik (to je: kraljevi zaupnik ali zaupnik krone) Hribar radikalom v Trbovljah, da je nakazal denar. Dopis se glasi: "Ministrstvo socialne politike je z odlokom R. br. 1638 dovolilo Vaši cenjeni organizaciji brezobrestno posojilo v znesku Din 75,000, kateri znesek Vam izroči g. oblastni podžupan dr. Vilko Pfeifer. Pogoji posojila se določijo naknadno.

Ugotavljamo: Posojilo je bilo baje dano rudarskemu konzumnemu društvu! Zakaj govori potem Hribar o "cenjeni organizaciji"! Vprašamo: Kaj je nosil denar za društvo dr. Pfeifer v žepu? Vsaj vemo, da ni niti enega uradnika imel!

Pokvarjena mladina. — Dan 10. sept. porotnega zasedanja v Ljubljani je bil izpolnjen s samimi tajnimi obravnavami, ki pričajo o brezprimerni pokvarjenosti, ki se je pričela pojavljati med našo mladino.

Dopoldne se je zagovarjal 17-letni zidarski pomočnik Viktor Habič iz Dobrunj ki je 15. junija na neki njivi blizu Bizovika posilil 15letno Ivanko Z. Pohotnež, ki je obenem član "Orla" v Dobrunjah, je bil obsojen na tri mesece strogega zapora.

Popoldne je bil na dnevnem redu še zanimivejši slučaj. Na zatožni klopi so sedeli kar trije mladoletni izprijenci, ki so bili obtoženi, da so spolno zlorabili umobolno 14letno Marijo Dolčič in sicer: njen 18letni brat Anton, 15-letni Josip Novak in 16letni Ivan Črnjak. Anton Dolčič je bil obsojen na 14, Josip Novak na 12 mesecev ječe. Glede Črnjaka so porotniki soglasno zanikali krivdo, nakar je bil oproščen.

Boj med financarjem in pijancem. — Pred par tedni je Matija Rebernik, posestnik v Strojni, občina Sv. Danijel pri Prevaljah v svoji hiši pretepal svojo služkinjo Leno Jamar, za katero se je zavzel tam stanujoči dnevničar finančne kontrole Ukušev Mursa. Po kratkem prerekanju je skočil Rebernik, ki je bil precej pijan, ker je izpil ta dan že liter žganja, v podstrešno sobo po lovsko puško, dvocevko, financar pa v svojo sobo po službeno puško. Ko je Ukušev videl svojega nasprotnika oboroženega, je odložil puško in iztrgal Reberniku njegovo dvocevko. Ko je ni mogel prelomiti na kolenu, je udaril s kopitom ob tla, držeč jo z obema rokama za cev, da se je puška prelomila. Ker pa je bila nabita, se je pri udarcu ob tla sprožila in zadela Ukuševa v stegno leve noge. Ker je poškodba težka, so Ukuševa prepeljali v javno bolnico v Maribor.

Neznani grobovi. — Na serodromu v Novem Sadu so delavci pri izkopavanju neke jame naleteli na človeški okostnjak. Pri nadaljevanju dela so odkrili še 13 grobov. Med občinstvom prevladuje mnenje, da so najbrže na onem mestu pokopane žrtve revolucije iz leta 1848. Odkopavanje se še nadaljuje.

Gledališču v Mariboru je dovolila vlada 500,000 Din podpore, onemu v Zagrebu pa 1,500,000 dinarjev.

Pri občinskih volitvah v Kočevju 7. sept. so zmagali Slovenci.

SENATOR WHEELER IMEL SIJAJEN SHOD V ST. PAULU.

(Nadaljevanje s prve strani.)

pravosodni tajnik, in njegovi podrepniki bi bili še aktivnejši danes."

Prvo dejanje v orgiji republikanske korupcije se je pričelo na republikanski konvenciji v Chicagu l. 1920., je rekel senator Wheeler.

Senatorja Shipstead in Magnus Johnson pa kmečkodelavski kandidat za minnesotskega governerja Floyd B. Olson so govorili pred senatorjem Wheelerjem ter želi burno ploskanje med tisočerim in tisočerim poslušalstvom.

Za kampanjski sklad so nabrali okoli $4,000. Bivši kongresnik James Manahan, ki je predsedoval temu shodu, je prispeval $500. Dr. George Eitel je potem tudi podaril $500. Odvetnik George B. Leonard je poslal poročilo, da je tudi on pripravljen prispevati $500 v kampanjski sklad. Thomas Meighan iz Prestona, Minn., je tudi prispeval $500. H. J. Hagen, čigar kmetija je bila vsled poljedelske krize zarubljena, je prispeval $100, čeprav ga je zadela velika nesreča.

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904. — Inkorp. 17. junija 1907. v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODSEK:

Predsednik Vincent Cainkar, podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 7, Box 103, Johnstown, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega oddelka Blas Novak, gl. blagajnik John Vogrich, urednik glasila Jože Zavertnik, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODSEK:

John Underwood, predsednik, 407 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Železnikar, Box 276, Barberton, Ohio, Fred A. Vider, 2405 S. Hamlin Ave., Chicago, Ill., John Terčelj, Box 92, Hendersonville, Pa., John Gorich, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODSEK:

OSREDNJE OKROZJE: Blas Novak, predsednik, 2657-59 So. Lawndale Av., Chicago, Ill.
VZHODNO OKROZJE: Jacob Ambrožič, Box 286, Moon, Run, Pa. John Grošelj, 14821 Pepper Ave., Cleveland, O.
ZAPADNO OKROZJE: Anton Sular, Box 104, Gross, Kans., za jugozapad. Max Marc, Box 166, Buhl, Minn., za severozapad. Mike Zugel, 5453 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor:

Frank Zaitz, predsednik, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill., Frank Somrak, 5817 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 6404 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Združitveni odbor:

Predsednik: Frank Aleš, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
Joško Oven, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.
Jos. Skuk, 6404 Orion Ct., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6233 St. Clair Ave., Cleveland, O.

POZOR!—Korespondence z gl. odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši tabole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se naslove: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolniško tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POŠILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vobče se naslove: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVE I Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zaitzu, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vsi prizivi na gl. porotni odsek se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 407 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglasi, naročnina in sploh vse kar je v zvezi z glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Severova zdravila vzdržujejo zdravje v družinah

ZA SLABO PREBAVO

pomanjkanje teka ter splošno oslabelost, vzemite

SEVERA'S BALZOL.

Splošna tonika za moške i ženske.

Pomaga naravi s tem da želodec in jetra bodo pričela s svojim normalnim poslovanjem in prebava bo zopet postala redna.

Cena 50 in 85 centov.

Vprašajte svojega lekarnarja.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

LOTE FARME HIŠE

Ako imate loto v državi Ohio vam mi sezidamo hišo na njo na lahke odplačilne obroke.

Prazne lote ne prinašajo nič.

Ako imate lote in jih želite prodat,

PIŠITE NAM

Mi imamo nekaj lepih hiš in nekaj farm za prodat.

Za nadaljna pojasnila pišite na:

UNION LAND & CONSTRUCTION CO.,
210 Union Building,
Youngstown, O.

ZADRUGA.

Spisal **Josip Stare.**

(Dalje.)

Zdaj se je poverjenik spomnil službenega poslanstva svojega, vstal s klopice ter oči zopet uprl v daljavo. "Evo jih!" rekel je, ko so se v solnčnem svitu zabliskale vojaške puške. Ni minulo niti četrtinko ure, in vojaki so bili pri znamenji. Komisar stopi pred stotnika, pozdravi ga v imeni mestnega poglavarstva in mu jame tožiti težko službo svojo. Stotnik je bil malobeseden, odzdravil mu je kratko, velel vojakom "v red!", potegnil sabljo in na čelu oskromnega krdelca stopal proti Prnjavoru. Oblastni poverjenik ni bil nič kaj zadovoljen, dobro je bilo vsaj to, da nihče ni videl, kako malo se je cesarski častnik zmenil zanj. Navzlic temu se ni ločil od vojakov, ampak dasi jih je težko dohajal, stopal je prav tik krdelca nazaj v mesto, da bi nasprotnikom baje pokazal svojo moč.

V tihem Prnjavoru se je že zdaleč čulo drobljanje vojaškega bobna. Ljudje so kar goloroki hiteli pred hišo, da ne bi zamudili neobičnega prizora, a kdor je utegnil, oblekel se je in šel na trg, da bi videl kaj več. Toda kaj more človek posebnega videti pri pol stotniji trudnih in prašnih vojakov? Pred mestno zbornico so obstali, prejeli vsak svoj list in se razšli na določena jim stanovanja. Ali če ni bilo kaj videti, bilo je tem več slišati. Po trgu je tu in tam stalo po nekoliko Prnjavorcev, ki so stikali glave in si drug drugemu šepetali skrivnostne stvari. Največ je vedel povedati brivec, ki je po svojem opravilu obhodil vso imenitno prnjavorsko gospodo in med drugim čul, da bodo orožniki dva profesorja uklenjena odvedli iz Prnjavora.

"Katera pa?" vpraša poslušalec, ki se mu je koža ježila od groze.

Pripovedovalec zmaje z ramami, tretji pa svari: "Tiho, tu gresta, najbrž sta ta dva," in vsi trije se obrnejo in se odkrijejo Zagorskemu in Radiniču, ki sta ravno prihajala iz šole in se napotila proti strini. Medpotoma srečata vojaškega stotnika in poročnika, ki sta se že preoblekla in si ogledovala mesto.

"Oho, gospod profesor, kaj pa Vi tu!" veselo vzklikne poročnik stisne roko Radiniču in ga seznani s stotnikom. Ta se je takoj spomnil, da je tudi že nekje bil skupaj s profesorjem in da je dobro poznal njega očeta. Nato predstavi Radinič Zagorskega in vsi štirje so se izprehajali po trgu in se živahno pomenkovali, kakor stari prijatelji. Prnjavorcem je bila to nova uganka.

"Teh ne bodo orožniki odvedli," rekej je prvi; "jaz vse te mešanice ne umejem," rekel je drugi in šel domov. Policijski poverjenik pa ni verjel svojim očem, ko je z okna pisarne svoje videl to čudno tovarištvo. Kar z zobmi je škripal od jeze na stotnika, ki je pri znamenji njemu komaj odgovoril, ale temu demokratu Zagorskemu ima toliko povedati in se smeje ž njim na veliko pohujšanje dodrodušnih meščanov!

"Saj ne bode niheče verjel, kar sem dal raztrobiti po mestu," rekel je poverjenik sam v sebi, in dobro je sodil.

Drugi dan potem, v nedeljo zvečer, napravila je županu nasprotna stranka volilni shod z gostmi. Sklicala ga je na pristavo sokolovskega grofa, zato ker ni v nobeni gostilni dobila policijskega dovoljenja. Miroljubni Radinič se ni mislil udeležiti shoda, tedaj je šel iz mesta na izprehod, in bila je že noč, ko je prišel na "Parobrod" k večerji. Bil je čisto sam v gostilni in si ravno odrezal kosec pečenke, ko se odpro vrata in brez sape stopi vsobo žid Pinkeles, stari sovražnik mestne gosposke.

"Hvala Bogu, zdaj Vas imam," vzkliknil je in zadovoljno razširil usta na smeh; "po vsem mestu sem Vas že iskal; na shodu povprašujejo, kje ste; boje se, da se nam niste izneverili. Zdaj pa kar takoj z menoj na pristavo."

To rekši zgrabil je profesorja in malo da ga ni vlekel na vrata venkaj. Niti obotavljati se ni bilo mogoče, nikar ustavljati in Radinič je moral pustiti večerjo in iti z židom po temnih ulicah proti grofovski pristavi.

"Dober večer, gospod profesor!" oglasi se v temi poročnik, ki je s svojimi vojaki stal na straži pred pristavo.

"Oho, dober večer, kaj pa to?" vpraša Radinič osupel, ko so se pod razsvetljenimi okni zablisnila vojaška bodala.

"Stražimo Vas, da Vas nihče ne bode motil v Vašem veselji," zavrne mu smehljaje poročnik, ki se ni mogel dosti načuditi mirnim in dobrim Prnjavorcem. "Tako lahke službe še nismo imeli; dobro se imejte," rekel je in stisnil roko Radiniču, katerega Pinkeles kar ni izpustil ter ga zdaj ponosno vedel v veliko sobano, v tem ko je neki vohun hitro tekel komisarju poročat imenitno novico, da so zadrugarji in vojaki jednih mislij.

Prostorne sobe grofovske pristave so bile kar natlačene volilcev in drugih nasprotnikov županove stranke. Tesno, da se niso mogli geniti, sedeli so mož do moža za dolgimi mizami, ki so se kar šibile od mnogih jedil. "Živio!" zagrmelo je po dvorani, "živio!" odmevalo iz sosednih sob, ko se je na vratih prikazal Radinič, ki ni mogel razumeti tolikega odlikovanja in ni vedel, kam bi sedel. Tu ga malinar, glava stranke, prime izpod pazduhe in vede k mizi, kjer je med drugimi odličnjaki sedel njega tovariš Zagorski. Radinič se ni mogel prav zavedeti, zakaj ni še sedel in že so ga obsuli meščani in mu stregli, kakor kakšnemu začaranemu "princu". Prvi mu je natočil kupico najslajšega vina, drugi mu ponudil pečene teletine, tretji počenega jagnjeta, zopet drugi mu prinesel kolačev, smodek in kar je druzega bilo na izbor. Vino, druščina in zdravljice so razgrele zbrane može, da so bili prav dobre volje. Zdušno so napijali malinarju, kandidatu svojemu, ali nad vse so slavili Zagorskega, ki jim je znal govoriti(kakor niheče drugi, in kar umolknili so in zijali vanj, kadar se je vzdignil in poprijel besedo. Za govori so se vrstile pesmi in človek bi prej mislil, da je pri kaki ljudski veselici, nego na volilnem shodu.

(Dalje prihodnjič.)

M. Premirov.—Čulkovski.

Otroci mestnih nižin.

Petja se je prebudil vsled šuma, ki ga je povzročalo premetavanje nad njim. Plašno je pogledal izpod postelje ter opazil materine suhe noge, ki so visele nad njegovo glavo. Bleda svetloba je prodirala z dvorišča in čumnata se mu je zdela tuja, grozeča.

Nad Petjkovo glavo se je nekdo premetaval in težko sopel, a nekdo drugi je polglasno preklinjal in hropel. Postelja se je zibala in škripala, kakor da je živa. Petja je odrevenel v svojem kotu, pritisnil zajčka k slabotnim grudim, kot da ga hoče ščititi ali, kakor da sam išče pri njem zaščite.

— Daj sem, prokleta! — je slišal Petja.

Bil je to pritajen, zloben glas tujca.

— Daj, ali te zadavim! —

Aksinja je rjovela ko zver v pasti, zvijala se pod udarci tujca, in kadar se je mogla malo osvoboditi, je hripavo preklinjala. In materim glas, poln hladne zlobe, je vznemirjal Petjka, ki je s strahom čakal konca.

— A . . . ti grizeš! — je kriknil tujec. —

Slišal se je top udar.

Postelja se je stresla in Petja je videl, kako je mati padla vznak s postelje, votlo udarila z glavo ob tla, zganila s trepalnicami in obležala nepremično. Bila je kakor mrtva, polnaga in spačena, v umazanih cunjah strgane srajce.

Odrevenelo je Petja gledal trenutek mater. In naenkrat ga je nekaj zadelo v srce, — kakor kaka dolga, ostra igla. In to ga je tako zabolelo, da je skočil in zakričal. Kričal je brez besed, s prodirajočim visokozvenečim glasom.

A tujec je stal pred njim v suknji in brez kape. Divje je gledal bled in razmršen in v velikih očeh se mu je bral nepremagljiv strah.

Nato se je, bojazljivo se ozirajoč, pomikal k durim, snel z žeblja kapo, ter tiho smuknil na dvorišče.

Aksinja je napol odprla oči in se oprezno ozrla. Potem je vstala, vsedla se sklonjeno na na postelj in skrila obraz v dlani. In tako je sedela.

Čudna, trenutna tišina ju je obdajala.

Naenkrat se pa Aksinja zgane ter se nepričakovano čudno zasmeje.

— hi — hi — hi — hi! —

Uprla je lakti ob kolena in sklonjeno sedela, pogled uprt nekam pred sebe, veselo se smejoč.

— hi — hi — hi — hi!

Vskočila je, začela plesati, ter nepreneho ma se smejoč šla iz čumnate.

Petja je stal v kotu majhen klopčič brez življenja.

Aksinja se je vrnila, sedla na posteljo ter ljubeznivo zaklicala:

— Pojdi sem! —

Pristopil je, resen.

— Ali se bova spet enkrat dobro imela Petja? —

Z ljubeznijo mu je zrla v obraz z enim majhnim prijaznim očesom, — drugo je bilo zatečeno in temnordeče.

— Si ukradla denar? — je naenkrat vprašal Petja.

— Aha . . . —

— Veliko? —

— Veliko . . . en zlat! —

— Zlat, zlat, zlat! — je zapela Aksinja, zgrabila Petjka, ter mu, stiskajoč ga na prsi, šepnila na uho.

— Da ni bilo tebe, bi me ubil ta lump . . . zadušil bi me, prokleti . . .

— A žganja boš dala? — je priliznjeno spraševal Petja.

— Ne boj se, dobro se bova imela. Nič ne maraj . . . —

In je skočila, zaplesala in pela:

"V beli kikeljici,
rdeče obrobljeni,
me je ljubil dragi.
Zdaj ga pa več ni.

Ha, prijateljček moj mili. Te pusti pozdraviti in je naročila, da bi še dolgo in zdrav živel.

Čevljar je prišel pijan in vesel ter povedal Petjku novico. Preteklo noč je Aksinja umrla, njeno truplo so našli naslonjeno s hrbtom ob skladovnico drv, na bregu reke.

Petja je stal pred stričkom, brezbrižen in molčeč, ter gledal, ne da bi trenil z očesom. In kar mu je govoril Goršanin, ga ni najmanje zadelo, bilo mu je tuje in oddaljeno.

— No, zdaj pa imaš mamico, — je govoričil čevljar in stisnil Petjka med kolena, držeč ga za ozka plečica. — A te je zapustila ničvrednica, a? In odšla . . . V en moment! No? in kaj pa zdaj? Kako misliš, pasji sin? Živeti treba? Živeti bo treba, pravim? N-da . . . Zdaj, moj dragi je vse eno — idi krast. A mati tvoja je daleč, je ne dosežeš! Doživela je, njuhala tobak, polizala smetano, a zdaj, — konec.

Čevljar se je na nekaj spomnil in dvignil oživljeni obraz.

— Ah, zlodej . . .! Veste, da jo bodo raztelesili . . . Trebuh ji bodo razmesarili, črева preobrnili in bodo gledali kaj je v njih . . . Dasi itak vsakdo ve — kaj . . . Eh, ti malček! Razumeš? To, prijatelj, je življenje. Živela je, hudiče lovila, z bolhami se vojskovala in niti pasji sin se ni hotel spomniti, da je na svetu človek — Aksinja. Zdaj pa, ko je umrla, se pa vse za njo zanima. Še po črevah ji brzdajo, češ, ni li kaj otrovanega v njih . . . Eh, malček! —

Čevljar je umolknil in se zamislil.

Razno.

FRANCIJA OBNOVI ODNOŠAJE Z RUSIJO.

Paris. — V zunanjem ministrstvu se je prednedavnim izjavilo novinarjem, da bo v kratkem sestavljena komisija, ki naj prouči obnovitev odnošajev z Rusijo. Francoska vlada se bo pri tem držala istih načel kot vlada Macdonalda in bo sovjetsko vlado priznala še pred pričetkom pogajanj. Na Quai d'Orsayu je že izdelana formula, na podlagi katere naj se prizna sovjetska Rusija. Formula bo predložena še v proučitev izvenparlamentarni komisiji, ki bo sestojala iz petih članov. Čim bo formula odobrena, bo odposlana posebna komisija v Moskvo, da prične pogajanja radi obnove medsebojnih odnošajev. V slučaju, da petčlanska komisija ne bi odobrila predložene formule, bo Quai d'Orsay izdelal drug načrt, ki bo vpošteval vse interese, ki zadevalo obnovo medsebojnuih odnošajev.

Vrgel taščo v Donavo. — Cestni pometač v Budimpešti Franc Mestyan je vrgel svojo taščo z mostu v Donavo, kjer je utonila. Kot vzrok je dal na policiji na zapisnik:

"Mestryan je moral umoriti svojo taščo, ker je preveč pojedla. On je zelo reven, zasluži malo in mu ni nikakor bilo mogoče vzdrževati ženske. Dolgo je čakal, da bi "prostovoljno" umrla, pa 74 letna žena je imela tako žilavo življenje, da je bil končno prisiljen spraviti jo s poti.

Pometač je storil vse, da bi preprečil "najhujše". Nikoli ni poklical zdravnika, kadar je bila starka bolna. Hranil jo je s pokvarjenimi jedili in ji nakazal stanovanje v pasji hišici, kjer je močno vleklo. Tašča pa se nikakor ni hotela odločiti, da bi šla na oni svet."

Sosedje Mestyanovi so potrdili, da je le-ta z naravnost zverinsko grozovitostjo storil vse, da bi pomagal svoji tašči na oni svet. Starka je dobesedno živela kot pes. Vedno je bila z verigo priklenjena na pasjo hišico. Zet jo je tako pogostoma pretepal, da je bilo njeno telo vse plavo in polno bul, ker je morala ležati na gnili slami. Kot edino hrano je dobivala plesniv kruh. Vodo je pila iz umazane posode, ki je stala pred hišico in ki je noben pes ne bi povohal. Mestyan je prilival vodo samo enkrat na dan.

Državno pravdništvo je na podlagi teh izpovedb vložilo proti zverini v človeški podobi obtožni-

co radi premišljenega gr
ga umora.

Pet let zdrava v blazni
mestecu Szent Gyoergyu
mograškem je bila te dni
madžarska aristokratinja,
aretacija je zbudila pravo
cijo.

Državno pravdništvo v
Gyoergyu je dobilo an
pismo, v katerem se obve
je baronica Klara Puca
svojo 25 let staro sestro I
ternirati v blazinci v Tor
zuescu na podlagi pona
zdravniških izpričeva.. To
rila zato, da bi se sama p
ogromne dedščine svojega
ga očeta. Sodna komisija
šla takoj v zavod za umob
našla tam mlado Ilmo zapr
bici, kjer živi po njeni la
povedi že pet let, ne da bi
trenutek smela zapustiti p

Sodni zdravnik je ugoto
je baronica Ilma duševno
noma zdrava. Zaradi pom
nja je v dolgem zaporu tak
šala, da je ni več spoznati.
je nadalje izpovedalo, da
njena sestra, ki je sedaj st
let, že prej imela celih de
zaprto v skupnem stanova
Cluju.

Uradna preiskava se nad
Sodijo da bo v zvezi s to
prijetih še nekaj uglednih
ki so pomagali Klari Puesi
moženje baronov Pucsov ce
25 milijonov lejev.

Razuzdanci. Na Dunaju
aretiran 52letni brivec H
Firneis ker je pošilil šest o
starosti 10 do 13 let. Dva
otroka, od katerih je eden
let star, še niso mogli za
ker sta na deželi. Razuzda
izvabil deklice v kuhinjo al
stranske prostore svoje bri
Firneis taji svoj čin. — Z
potepanja so v torek prijeli
noči 9letnega šolarja in ga
lleiji preiskali. Policija je
la, da je padel deček v rok
ravnega pohotneža. Šolar je
vedal, da ga je neki mož izv
šupo, ga tam zgrabil, zvezal
neravno posilil. Preiskava
slej brezuspešna.

DA SKUHAŠ DOBRO
VO. PIŠI PO NAŠE
PRODUKTE.
Imamo v zalogi slad, hmelj, sl
in vse druge potrebščine. Pos
in se prepričajte, da je doma p
kuhani vedno le najboljši in
nejši.
Grocerijam, sladčičarjem in v
dajalne železnine damo primere
pust pri večjih naročilih. Pišit
informacije na:
FRANK OGLAR,
6401 Superior Avenue, Clevelan

New-yorško
GROZDJ
Starim odjemalcem, kakor
drugim rojakom naznanjam
bom tudi letos razpošiljal
yorško grozdje. Ako ste tore
menjeni napraviti si kaj g
nega soka in ako hočete imet
dobro pijačo, tedaj je v vaš
rist, da mislite na new-yorš
ker ta najbolje odgovarja
mu okusu in se iz njega tudi
več dobi. Med našimi rojaki
zahteva po tem grozdju od
do leta. Zato je potrebno, d
svoje zahteve sporočite še
trgatvijo, da se bom vedel
nati. Za letos se obeta prav d
kapljica. Prijavite se čim pre
JOSEPH VOGRIČ,
Box 8, Sta. D. New York, N

Potniki v stari kraj in emigrantje
s starega kraja potujte prei
EMIL KISS BANKIRJA
133—2nd Ave., New York
Denarne pošiljatve — Dolarjih — Dinarjih.
Hranilni oddelek.
Javni notarski urad.
Pišite za informacije.

VAŠI POSLI — NAŠI POSLI.
Kadar pošiljate denar v stari kraj, bodisi v dinarjih, lirah, avstr. kronah, ali dolarjih, skrbite, da bodo Vaši posli — naši posli.
KADAR potujete v stari kraj, ali kateri od Vaših znancev, je najboljše, da se obrnete na nas in Vaša skrb za vse potrebne listine in za udobno potovanje bo — naša skrb.
Kadar ste namenjeni dobiti kako osebo iz starega kraja, poverite celo zadevo nam in Vaše delo bo — naše delo.
Kadar Vam je treba kake listine za stari kraj, ali kadar imate kak drug posel s starim krajem, ne pozabite se obrniti na nas in Vaše opravilo bo — naše opravilo.
Za vsa nadaljna pojasnila se obrnite na
SLOVENSKO BANKO
ZAKRAJŠEK & ČEŠARK,
70 — 9th Avenue, New York, N. Y.

Ivo Šorli:

ZADNJI VAL.

(Dalje.)

Ali misliš, da je dovolj, če si bil to in to, pa takrat morda res storil svojo dolžnost in še kaj več? Če ne celo, da ti je dovolj, ako si si prihranil toliko, da ti ni treba več skrbeti za vsakdanji kruh? Prav je morda, ako si obesil svoje navadne posle na klin in ne jemlješ kruha drugim, bolj potrebnim; toda ali celo sám ne trdiš, da je med tem lastnemu narodu in jeziku odtujenim ljudstvom dela še čez glavo? Kdo ti torej daje pravico, da živiš, kakor bi smèl živeti kvečjemu bogat Anglež ali Američan?!"

Vem vse to in priznam, da se mi včasih samemu vest oglasi; toda pomagati si ne morem. In opravičujem se s tem, da je prišla vsa ta brezbrižnost, morda bolje trudnost, le začasno nad me. In da še doživim dan, ko se mi vzbudi potreba po delu v sreu, morda celo po udejstvovanju ali celo po borbi v žilah in mišicah.

Skratka: za zdaj je z menoj tako! Če bo drugače, boš že izvedel, opazil; toda za zdaj mi prizanesi, ti dvignjeni prst! Za zdaj ne morem, za zdaj — nečem drugače!

XII.

Danes sem doživel s svojim sosedom Gorcem nekaj, da bi človek napravil kar novelico iz tega.

Gorec je namreč moj levi mejaš, dočim se na desni moj svet dotika posestva starega Šimona Krumpaka.

Naj se za hip pomudim najprej pri tem možicu. Človek skoraj ne bi verjel, da je možen komaj deset minut od svetovnega zdravilišča tako pristen slovenski kmetič! Ni se ga prijelo ne dobro ne hudo od vsega tega vrvenja tam spodaj, pa naj gre mimo njega zdaj že skoraj sedemdesetikrat. K maši hodi poleti ob nedeljah sicer v zdraviliško kapelo svete Ane in tudi kaj od svojih pridelkov nese na Slatino, če jih ima; toda vrne se na svoj grič tak, kakršen je šel dol, in s ponosom povdarja, da ga niti niso mogli premamiti takrat, ko so za zdravilišče drago nakupovali parcelo za parcelo, niti se ni nikdar lovil za tistim zaslužkom, ki ga drugi domačini iščejo pri tujcih. "Mislili so, da bodo obogateli", pravi, "pa so skoraj vsi obubožali — jaz pa sem še vedno, kar sem bil, hvala Bogu!"

Meni je starec prezanimiv, posebej še zato, ker se mi zdi, da lahko na njem obenem tako rekoč od blizu proučujem značaj tukajšnjega ljudstva. Zdaj namreč, ko živim sredi teh ljudi, se ne smem več zadovoljiti le z nekakšnim "površnim" poznanjem.

Na splošno moram reči, da je ž njimi precejšen križ. Nagovorim kmeta na polju, prisedem k njemu pred hišo, pridružim se mu na cesti in poskusim razgovor z njim; toda le prepogostoma se mi dogodi: ali je pravkar začel pravdo, ali jo je končal pred petimi, desetimi leti, ali pa jo pričakuje za prihodnje čase — in ker sem bil advokat, naj mu za božjo voljo povem, kdo ima, je imel ali bo imel prav.

Toda navzlic vsemu se ljudstvu nečem preveč umikati, ker smatram za svojo dolžnost, da pridobivam njegova srca. Na to pridobivanje namreč pa verjamem in rotim v tem smislu tudi drugo naše izobraženstvo tod, kadar le najdem prilike. Davki morajo biti izterjani, sodnik mora nepristransko deliti pravo in še čuvati ugled svojega stanu, zdravnik, notar in odvetnik imajo pravico živeti od svojega dela; toda povsod naj čuti ljudstvo, da so to drugi ljudje, ki zdaj izvršujejo oblast nad njim ali mu nudijo svojo pomoč: povsod naj vidi njih srce, svojega človeka srce!

Pa seveda, pot je še dolga in včasih ti kar omahnejo roke. Ko te ljudi prijazno nagovoriš, te začnejo hvaliti na vse pretege. In naposled doživiš najvišji poklon: rečejo ti, da si prav tako dober, kakor ta in ta zagrizenec, ki je pred vojno tod paševal! To, da je izgubil ravno on, ki s teboj govori, pravdo samo zato, ker ni znal nemščine, tega ubogi suženj niti ni doumel. Edina posledica je bila, da je zavidal srečnejšega nasprotnika in se trudil, da bi se tudi on čim prej naučil sodnikovega jezika. Ali da bi ga znali vsaj njegovi otroci . . .

O, čudovito je razumel svojo delo cesarski Dunaj in razni kričači so mu te sijajno zaosnovane načrte samo kvarili. Njih preveč očitno in obenem preveč nestrpno rogoviljenje je tu in tam le predramilo kako že na pol spečo glavo . . .

Skratka, tako je, da pred vsem ne veš, kako bi začel. Kako posebej bi jim dopovedal razliko med poprej in sedaj; in kar je glavno, da je zdaj on, naš človek, in ne več tujec na ti zemlji gospodar! In sicer samo zato, ker je — naš!

Tak je s svojim sinom vred, že priletnim in drugače dovolj prevdarnim človekom, kajpak tudi moj Krumpak. I njima sem moral najprej razložiti vse pravne spore njune hiše do četrtega člena nazaj in ju pomiriti glede vseh možnosti za tri rodove naprej; potem šele se mi je posrečilo, da sem ju spravil vsaj na kak gospodarski pomenek — brez prevelike bojazni, ali ne pojdem povedat na davkarijo, če sta mi priznala, da je tudi njun krompir letos še dobro obrodil. Tednov pa je bilo treba, preden sem jima nekega dopoldneva izvabil iz ust prvo besedo, kaj mislita o sedanjem stanju javnih zadev. No, kar sem tukaj čul, bogme ni bilo po tem, da bi mi bilo laže pri sreu . . .

A vendar je med tema možema in mojim levim sosedom Gorcem razlika, kakor med staro našo narodno pesmijo in katero teh plehkih popevk, ki jih v zadnjem času osobito "inteligenca" tako rada trosi med narod.

Ta človek je bil dolgo pri vojakih in potem še leta v mestu. Ve vse, zna vse. Dvajset let manj ima od mene, ne glede na vse drugo, pa mi on pripoveduje, kako je na svetu. Vrag razumi, odkod imajo taki ljudje še toliko izobrazbe, če niso nikoli znali poslušati drugih! Ako ne, da so do nekega dne vendar poslušali in rekli šele potem: "Zapik! Zdaj vem dovolj in odslej poslušajte vi!"

In ta mož, ki me je že doslej razburjal s samim svojim vzvišenim nasmihanjem, mi je davi kratkomalo prestavil mejnik ter popoldne sporočil, da bo zdaj tako! Toda zakaj in na kaki podstavi? sem vzkipel. Izvlekel je iz žepa mapo in mi jo razgrnil pred oči: "Evo, gospod! Mapa kaže med vašim in mojim svetom na tem mestu ravno črto, v narava pa je vzbočena na vašo korist! Toda merodajna je mapa!" "Človek božji!" sem dejal. "Pri tako malenkostni površini niti najnatančnejši načrt ni odločilen; pač pa resnično stanje, ki je takšno tu od pamtiveka!"

(Dalje prihodnjič.)